

Kritikernes favoritter

Vårt Lands litteraturkritikere trekker fram de beste bøkene fra året som gikk. Steinar Opstads *Kjærlighetstapene* og Inger Elisabeth Hansens *Å resirkulere lengselen, avrenning foregår* blir nevnt av flere.

Alf Kjetil Walgermo

1. Lyrikk: Steinar Opstad: Kjærlighetstapene (Kolon)
Poeten Steinar Opstad er ein av våre finaste forfattarar. I ei rekke diktsamlingar sidan debuten *Tavler og bud* (1996) har han grunna på, dekonstruert og bygd opp att språket, også det religiøse språket, på nye og givande måtar. I si nye samling er Opstad på sitt aller beste, i poetisk omgang med tru og språk, i skjæringspunktet mellom jord og himmel.

2. Lyrikk: Inger Elisabeth Hansen: Å resirkulere lengselen, avrenning foregår (Aschehoug)

Engasjement for miljøet ligg i botnen for Inger Elisabeth Hansens første diktsamling på tolv år. Hansen skriv samfunnsengasjerte dikt med brodd, om eit skaparverk under angrep. Ho går i samtale med gamle tekstar, som Forkynnaren i Bibelen, og flettar samtidig inn ord som «arealpolitikken» i sitt lyriske univers.

3. Lyrikk: Terje Dragseth: Jeg skriver språket (Cappelen Damm)

Terje Dragseths langdikt *Jeg skriver språket* er ei entusiastisk, energisk og engasjerande skapingssove i språk. Med ein særeigen sans for rytme og driv, lar Dragseth verda falde seg ut framfor oss i både språklege og eksistensielle velde. *Jeg skriver språket* går i fruktbar dialog med verdas største litteratur, og boka er blant Dragseths aller beste.

Knut Ødegård

1. Lyrikk: Steinar Opstad: Kjærlighetstapene (Kolon)
Opstad er genuin poet, og blant dei fremste i norsk samtidsdiktning. Blandinga av dikt og aforismar i årets bok tydeleggjer både hans spesielle ståstad mellom åker og himmel, natur og religion, og diktet som reiskap i dei eksistensielle spørsmåla han stiller.

2. Roman: Erland Kiøsterud: Henders verk (Oktober)
Eit unikt språkverk med djupboring inn i ein vesteuropeisk sivilisasjon i krise, der dei gamle verdiane er oppløyste. I eit rikt poetisk prosaspråk, der lange passasjar er poetiske perler, spør han om livsmeining når Gud er død og når alt i prinsippet er like gyldig.

3. Lyrikk: George Mackay Brown: For øyane syng eg. Dikt i utval (Nordsjøforlaget, gjendiktning ved Jostein Sæbøe)

Det er ei storhending når Orknøyane fremste poet endeleg er komen på norsk – og i ei meisterleg gjendiktning ved Jostein Sæbøe. Mackay Brown, katolikk med stor innleving i kvardagsslit på øyane, solidaritet med bønder og fiskarar, og medviten om den norrøne arven, har skapt skule for seinare skotske poetar.

Marianne Lystrup

1. Lettlest: Rune Belsvik og Kari Stai: Kjendisen (Cappelen Damm)
Å skrive slik at dei som nett har lært å lesa, får lyst til å fylgje forteljinga, er ein kunst. Å skrive slik at ein kjenner tidsånda suse elegant mellom linene, er strålande. I den vesle boka *Kjendisen* tek Belsvik tak i dette merkelege i vår tid, at vi er så opptekne av kjendisar. Det er blitt ei nydeleg bok med mange lag i, også takk vere Kari Stai, som har truffe den truskuldige tonen i forteljinga svært godt med sine strekar.

2. Bildebok: Claude K. Dubois: Akim løper (IKO-Forlaget, oversatt av Laura Djupvik)
En inntrykksfull fortelling om flyktningenes grusomme opplevelser. Den er formidlet med en varme og klokskap som ikke bare gjør den mulig å bære – både for barnet og for den voksne – men som gjør den til en rik leseopplevelse i seg selv. Midt inn i en tematikk som er i alle nyhetskanaler nå, klarer Dubois å skrive slik at hun får fram den lille guttens følelser, så det river i hjertet, uten sentimentalitet.

3. Bildebok: Stian Hole: Morkels alfabet (Cappelen Damm)

Nok et mesterverk fra Stian Holes kunstnerhule. Den viser at Holes poetiske og sanseåpne uttrykkskraft ikke bare kommer til syne i bildene, men også i teksten. Det stimulerer tanken. Han har gjort seg til en talsmann for de stille i landet, og han gjør det med en «innestemme» som høres godt.

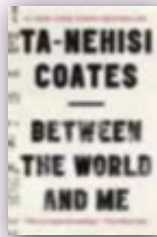

Denne boka tar pusten fra deg idet du åpner den, mener Karen Frøsland Nystøyl.

Annette Orre

1. Sakprosa: Ta-Nehisi Coates: *Between the World and me* (Spiegel&Graum)

En av USAs mest toneangivende journalister skriver brev til sin sønn om å vokse opp som svart tenåring i dagens Amerika. Klokt, gripende, personlig og en av årets aller viktigste bøker.

2. Roman: Garth Risk Hallberg: *City on Fire* (Knopf, utgis på norsk av Gyldendal våren 2016)

Årets snakkes på det amerikanske bokmarkedet er denne mursteinsromanen som er en handlingsspekkel og drivende god fortelling inspirert av Dickens og The Wire og en gløgende kjærlighetserklæring til New York.

3. Roman: Linn Ullmann: *De urolige* (Oktober)

Linn Ullmanns sjangeroverskridende roman handler om å vokse opp med to av Skandinavias største kunstnere som foreldre. Den er vakker, morsom, ekstremt velskrevet og umulig å legge fra seg.

Eskil Skjeldal

1. Roman: Roberto Bolaño: *2666* (Cappelen Damm, oversatt av Kristina Solum)

Bolaños roman løfter frem det komplekse mennesket: Vi bærer på uendelig ondskap og et ødeleggende og umettelig livsbegjær, men vi kan også skape stor kunst og elske hverandre. Men Bolaño forlater aldri sympatien med menneskene, selv om de er gjennomkorrupte.

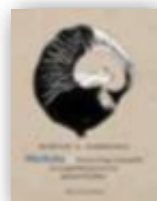
2. Roman: Kristian Klausen: *Veien til Mekka* (Cappelen Damm)

Klausens roman går opp grensene mellom kunstens kompromissløshet og religionenes autoritet. Og kan kunsten åpne opp religiøs innsikt, noe vitenskapen ikke kan? Kan religionen gi et moderne menneske ny innsikt og livsmening? Klausens velskrevne roman gir overraskende svar.

3. Sakprosa: Morten A. Strøksnes: *Havboka* (Oktober)

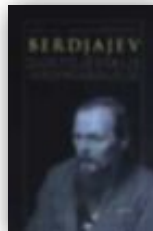
Strøksnes tar med leseren på en reise på og i havet. Vi lærer om havets livsformer, om gamle kart, om religiøse myter og vitenskapelige sannheter om havet. Strøksnes skriver interessant sakprosa i et skjønnlitterært språk med svært god kvalitet.

Olav Egil Aune

1. Essay: Nikolaj Berdjajev: *Dostojevskijs verdensanskuelse* (Solum 2014, omsett av Torgeir Bøhler)

Den russiske filosofen og religiøse tenkeren Nikolaj Berdjajev tar for seg romanskikkelsene i Dostojevskijs univers. Siden Berdjajev er en av Putins yndlingsforfattere, er boken et vindu inn til «den store, russiske tanken», som han snakker om.

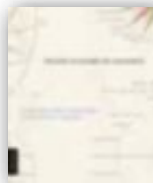
2. Roman: Beate Grimsrud: *Evighetsbarna* (Cappelen Damm)

Skikkelsene i Beate Grimsruds univers er noen underlige skruer. Denne gangen enda mer enn før. I romanen forteller hun fire parallelle historier, hvor alle på ett eller annet vis har det kronglete i samfunnet. Men de kjemper. Hylende morsom, til tider. Samtidig sår og rar.

3. Lyrikk: Inger Elisabeth Hansen: *Å resirkulere lengselen, avrenning foregår* (Aschehoug)

Tolv år etter forrige diktsamling, kom Inger Elisabeth Hansen i høst med en samling åndelig ruvende og sterkt engasjerte dikt. Trusselen mot mennesket, flora og fauna er et gjennomtrengende tema.

Per Eriksen

1. Historie: Peter Svalheim: *Jesusvekkelsen. En fortelling fra 70-tallet* (Vårt Land forlag)

Velskrevet og medrivende beretning om den store ungdomsvekkelsen på 1970-tallet. God balanse mellom egne erfaringer og distansert refleksjon. Årets bok for meg.

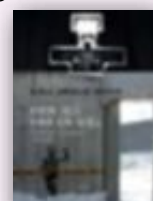
2. Apologetikk: Stefan Gustavsson: *Skeptikerens guide til Jesus 2. Om Jesu identitet og oppstandelse* (Luther, oversatt av Stefan Fisher-Høyrem)

I strømmen av apologetikkbøker som har fulgt i kjølvannet av den nye ateismen, velger jeg denne som på en saklig og oversiktlig måte går til kristendommens absolutte kjerne; Jesus.

3. Dokumentar: Kjell Arnold Nyhus: *Hvis jeg har en sjel. Fortellinger fra klosteret i fengselet* (Vårt Land forlag)

En fascinerende beretning om et av de mest spennende eksperimentene i norsk fengselsvesen; åtte fanger som går i indre kloster i Halden fengsel gjennom en sommer. Nært og reflektert beskrevet.

Karen Frøsland Nystøyl

1. Roman: Markus Midré: *Et ærlig ansikt* (Oktober)

Allerede fra de første sidene skjønner vi hvor det bærer hen i denne romanen. Men nettopp i dette trer det poetiske språket frem og forteller en historie som blir større enn seg selv. Det er vakkert å lese.

2. Noveller: Hanna Dahl: *Rønneimperiet* (Gyldendal)

Hanna Dahl er en unik stemme i norsk litteratur. Og takk for det! *Rønneimperiet* er en av årets ypperste bøker.

3. Bildebok: Per Dybvig: *Jegeren* (Cappelen Damm)

Denne boka tar pusten fra deg idet du åpner den. Uroen dirrer bak hver sirlige plasserte strek i Per Dybvigs billedbok. I et underfundig skogsunivers har natur og kultur fusjonert, og resultatet må oppleves.

Astrid Fosvold

1. Roman: Erlend Loe: *Slutten på verden slik vi kjenner den* (Cappelen Damm)

Med imponerende innsats gjenerobrer den bortløpne ektemannen og familiefaren Doppler ektesengen, men å komme tilbake etter mange års fravær, er vanskelig: Doppler vandrer like godt inn i norsk litteraturhistorie. Full av mer eller mindre subtile referanser og snurrige innfall er romanen genuint morsom.

2. Sakprosa: Svetlana Aleksijevitsj: *Utopiens stemmer* (Kagge og Solum)

Slutten for det røde mennesket. Tiden second hand (Kagge, oversatt av Dagfinn Fladøy), *Kister av sink* (Kagge, oversatt av Alf B. Glad), *Bønn for Tsjernobyl* (Solum, oversatt av Hege Susanne Bergan) og *Krigen har intet kvinnelig ansikt* (Kagge 2014, oversatt av Alf B. Glad) utgjør et episk storverk om Sovjetunionens innbyggere etter at unionen er brutt sammen og utopien kastet på skraphaugen. Regimekritikken er latent i den muntlige dokumentariske formen. Forfatterens talent til å lytte seg frem til de enkelte livshistoriene, motta betroelsene og det mesterlige redigeringsarbeidet gjør bøkene til et monumentalt og helt uforglemmelig verk om Sovjetunionen.

3. Roman: Johan Harstad: *Max, Mischa & tetoffensiven* (Gyldendal)

Stor roman i alle betydninger, den handler om oppvekst, kjærlighet, kunst og er blues for alle oss som var unge i nittiåra. Teksten fanger tidsånden og forsøker å holde fast øyeblikkene gjennom et utall referanser til kulturelle ikoner vi aldri får nok av. Likte du *Buzz Aldrin, hvor ble det av deg i alt mylderet?*, må du lese de første sidene av denne – melankolikerens sang til en ny dag – da kan du neppe stoppe.

